

הלימודים החוץ-אקדמיים

בפברואר 2013 החליט הוועד המנהל של האו"פ על הפסקת יישום תלמידים חדשים לבית הספר לטכנולוגיה.

קידום מקצועי של עובדי הוראה

היחידה לקידום עובדי הוראה באוניברסיטה הפתוחה עוסקת בפיתוח מקצועי של מורים ובעלי תפקידים שונים במערכת החינוך, וכן היא עוסקת בהובלת תהליכים של חדשנות חינוכית וטכנולוגית הן בנושאים פדגוגיים בתהליכי הוראה-למידה והן בנושאים דיסציפלינריים בהתבסס על התשתית האקדמית הקיימת באוניברסיטה הפתוחה. בשנת הלימודים תשע"ג התרחבה פעילות היחידה באמצעות השתלבות בהובלת הפיתוח המקצועי כחלק מתהליכי הרפורמה המובילים במערכת החינוך.

תכנית להכשרת מנהלים של בתי ספר: בהמשך להפעלה מוצלחת ומוערכת בשלושה מחזורים קודמים של תכנית ההכשרה, זכתה היחידה לקידום מקצועי של עובדי הוראה בשנת הלימודים תשע"ג במרכז החדש של "אבני ראשה" להכשרת מנהלים של בתי ספר בחינוך הממלכתי. במרכז זה זכו שמונה מוסדות אקדמיים. תכנית ההכשרה שפותחה באוניברסיטה הפתוחה משלבת בין מרכיבים שונים בתפקיד מנהל בית הספר תוך שימת דגש במיומנויות המאה ה-21. מהלך ההכשרה כולל לימודים עיוניים במפגשים פנים אל פנים וברשת וכן התנסות מעשית בבית ספר וליווי אישי של כל פרך ניהול בהיקף משמעותי המאפשר התפתחות אישית. בשנת הלימודים תשע"ג למדו בתכנית 51 פרחי ניהול בשתי קבוצות. כמו כן, נפתחה קבוצה חדשה ביולי 2013 ובה 25 משתתפים.

פיתוח מקצועי לעובדי הוראה בכירים: בשנת הלימודים תשע"ג הובילה היחידה לקידום עובדי הוראה 30 קבוצות ברחבי הארץ בתכניות לפיתוח מקצועי-אקדמי של עובדי הוראה בכירים בדרגות הגבוהות של "אופק חדש" (כ-700 מורים בעלי תפקידים, בעלי תואר שני וותק בהוראה). מטרת התכנית היא לקדם פיתוח של קהילת מורים לומדת החוקרת את עשייתה. תכנית הלימודים מאפשרת למשתתפים להתנסות בלמידה עצמית ובלמידה קבוצתית בשילוב טכנולוגיות ללמידה מרחוק.

הכשרת בעלי תפקידים בתכנית התקשוב הלאומית: השנה הוכשרו 28 קבוצות ובהן כ-450 בעלי תפקידים (סגני מנהלים, רכזי אשכול, רכזי תקשוב) מכל המגזרים (יהודי,

הלימודים החוץ-אקדמיים של האוניברסיטה הפתוחה כוללים שלוש זרועות: בית הספר לטכנולוגיה, היחידה לקידום מקצועי של עובדי הוראה ומערך לימודי החוץ (מעל"ה).

בית הספר לטכנולוגיה

בית הספר לטכנולוגיה של האוניברסיטה הפתוחה, בניהולו של ישראל זילברשטיין, מכשיר הנדסאים וטכנאים בתחומים אלה: אלקטרוניקה, הנדסת תוכנה, חשמל, תעשייה וניהול. בית הספר גם מפעיל מכינה טכנולוגית ולימודי הנדסאים במתכונת מיוחדת המותאמת לציבור החרדי.

- בתשע"ג למדו בבית הספר לטכנולוגיה 202 סטודנטים חרדים, מהם 119 במכינות הטכנולוגיות ללימודי הנדסאים ו-83 במסלול לימודי הנדסאים שנה א או שנה ב במגמות הנדסאי חשמל, הנדסאי תוכנה והנדסאי תעשייה וניהול.
- נמשך הקורס להכשרת עובדים בחברת החשמל לקראת תואר "טכנאי חשמל", שהחל בסמסטר 2012 בהשתתפות 36 עובדי החברה. הקורס יסתיים בתשע"ד.
- קבוצה של 13 עובדים ממשרד הביטחון סיימה את לימודיה לתואר "טכנאי תעשייה וניהול" במסגרת קורס מרוכז שנמשך שנה אחת.

נתוני הרשמה

מסלול לימוד	מספר הרשמות		
	תשע"א	תשע"ב	תשע"ג
מסלולי הנדסאי/טכנאי (לרבות מסלול משולב)	1,481	1,761	1,722
מסלול הכשרה מקצועית והשתלמויות	90	140	61
סה"כ	1,571	1,901	1,783

בוגרים ומקבלי תעודות הסמכה

	תשע"א	תשע"ב	תשע"ג
הנדסאי/טכנאי	65	68	54
משלימים ובוגרי הנדסאים במוסדות אחרים	20	19	20
מורים לטכנולוגיה ובוגרי הכשרה מקצועית	90	141	61
סה"כ בוגרים ומקבלי תעודות	175	228	135

של היחידה למערכת; פותחה מערכת המאפשרת רישום מקוון למגוון התכניות והקורסים; הפעילות לתקשוב כל הקורסים הרלוונטיים של היחידה בסביבת הלמידה אופ"ל נמצאת לקראת סיום, תוך בניית ממשקי מידע מתאימים מול המערכות התפעוליות של הרישום וניהול הלמידה.

מערך לימודי החוץ (מעל"ה)

מערך לימודי החוץ מאגד את בתי הספר **אסכולות, חשיפה, תפנית, תפניטק, דיפלומה, דיאלוג ומירב**. לכל הקורסים של מעל"ה נרשמו מעל 25,000 תלמידים מהמגזר הפרטי. גם השנה נמשכה הפעילות הענפה בפריפריה, והועמקו הקשר ושיתוף הפעולה עם המגזר החרדי. כמו כן החלה פעילות במגזר הערבי באום אל-פאחם ובחיפה.

אסכולות

ב**אסכולות**, בית הספר ללימודים רב-תחומיים ולתרבות הדעת, גדל השנה מספר ההרשמות ב-7% ועמד על כ-20,000 הרשמות. תכניות הלימוד רבות ומגוונות. הקורס "ממשל ואסטרטגיה: מודיעין וביטחון לאומי", בהובלת איתן בן-אלהו, כלל מפגש דיון וסימולציה בהשתתפות דן מרדור, פרופסור שלמה אהרונסון, עמוס ידליו, דב וייסגלס, אפרים הלוי, דני איילון ומאיר דגן. בקורס "פורום כלכלי", בהובלת סבר פלוצקר, התארחו בין היתר: פרופ' אריה ארנון, אסתר לבנון, הרב משה גפני, פרופ' גבי ברבש ופרופ' אבי בן-בסט. לאור העניין הרב שעוררו הפורומים הללו, הוספנו השנה "פורום משפטי", בהובלת פרופ' גבריאלה שלו.

בתחום המוסיקה הוביל השנה המלחין והמנצח גיל שוחט שבעה קורסים שונים ואירח אמנים מהשורה הראשונה. השנה העמקנו את שיתוף הפעולה עם התזמורת הפילהרמונית שחזרה למשכנה המחודש בהיכל התרבות בקורס "טרומבון קונצרט". כמו כן, הוספנו השנה קורס חדש בהובלת ד"ר יובל נח הררי.

במסגרת **אסכולות** קיימנו השנה במוזאון תל-אביב לאמנות אירוע "קריאת כיוון" במעמד שרת התרבות, לימור לבנת, שפתח את אירועי שבוע הספר. נוסף על כך, קיימנו השנה לראשונה תיקון ליל שבועות בקמפוס האו"פ ברעננה בשיתוף עם בית אביחי.

ערבי, דרוזי, ובדואי) המובילים את הטמעת "תכנית התקשוב הלאומית", שמטרתה להתאים את מערכת החינוך למאה ה-21. ההכשרה התמקדה בהיבטים הארגוניים, הטכנולוגיים והפדגוגיים תוך מתן כלים להטמעה מושכלת של תהליכי תקשוב ולשילוב טכנולוגיות למידה בבתי הספר.

קורס מתקדם לאנשי דת מוסלמים: זה תשע שנים מקיימת היחידה לקידום עובדי הוראה באוניברסיטה הפתוחה קורסים ותכניות לפיתוח מנהיגות דתית וחינוכית לאנשי דת מוסלמים - אימאמים - בשיתוף אגף עדות במשרד הפנים. בשנת הלימודים תשע"ג התקיים קורס מנהיגות דתית מתקדם ל-25 אימאמים בהיקף 300 שעות, בהובלתו האקדמית של פרופ' מוסטפא כבהא.

פיתוח מקצועי דיסציפלינרי וימי עיון: היחידה לקידום עובדי הוראה מובילה השתלמויות דיסציפלינריות בפריסה ארצית וימי עיון למורים בתחומי דעת שונים, כגון: מדע וטכנולוגיה בחברה (מוט"ב), מדעי החברה, היסטוריה, תורה שבעל-פה, מדעי המחשב ותקשורת. בימי העיון התארחו, בין היתר, שר החינוך הרב שי פירון ויו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, פרופ' עפרה מייזלס. בימי העיון ובהשתלמויות הדיסציפלינריות השתתפו כ-1,000 משתתפים.

פרויקטים, פעילויות וקורסים ייחודיים: המשך הפיתוח המקצועי למומחים לתפקודי למידה (מת"לים) ולסגל תכנית אל"ה (איתור, אבחון, למידה והערכה) בפריסה ארצית (350 משתתפים); הכשרת מורים להוראה מתקנת במגזר היהודי והערבי למורים בשנת שבתון (30 משתתפים); קורסים למורים חונכים וסדנאות התמחות (סטאז') לבוגרי האו"פ הנקלטים בהוראה במסגרת פרויקט ההתמחות בהוראה (80 משתתפים); ארבעה קורסים למורים ולבעלי תפקידים בבתי ספר ובמרכזים לפיתוח סגלי הוראה ברחבי הארץ בנושאים פדגוגיים, כגון: הוראה הפרטנית, חשיבה מסדר גבוה והכלת לומדים מתקשים (כ-500 משתתפים).

עתודה מדעית טכנולוגית: תכנית למורים למתמטיקה לעידוד תלמידים ללמוד חמש יחידות לבגרות (כ-200 משתתפים).

שיפור המחשוב: בוצע ניתוח של תהליכי עבודה ואפיון של מערכות המידע הנדרשות לפעילות היחידה לקידום עובדי הוראה; הוטמע השימוש במערכת CRM ונוספה היכולת לקליטת לידים של מתעניינים מאתר האינטרנט

בית אילה: שלוחת בית אילה שוכנת בבית הנדבנית אילה זקס־אברמוב בתל־אביב. המבנה נותר בצורתו המקורית, כבית מגורים, כיתות הלימוד ממוקמות בחדרי האירוח והמגורים של המשפחה. לאור הביקוש הרב ולבקשת תלמידי בית אילה הוותיקים נוספו השנה עוד קורסים בתחום האמנות.

אילה זקס־אברמוב

אילה זקס־אברמוב, ילידת ירושלים, למדה אמנות בארצות הברית ובקנדה ועבדה כאוצרת במוזאון לאמנות מודרנית בניו יורק. במשך שנים רבות עסקה בפעילות ציונית והייתה נשיאת "הדסה" בטורונטו. בית אילה נרכש על ידה לאחר קום המדינה כדי לשמש בסיס למגורים ואכסניה לחפצי אמנות, והוא היה במשך שנים רבות בית ועד למפגשי

תרבות ולאמנים יוצרים. ברוח זו ביקשה אילה זקס־אברמוב לשמר אותו כמרכז התרבות של האוניברסיטה הפתוחה. תרומה זו של הבית לאוניברסיטה הפתוחה מצטרפת לרשימה ארוכה של ציוני דרך שהותירה אילה ברחבי הארץ בתחומי המוזאולוגיה, המדע והאמנות, ובהם - המוזאון לארכיאולוגיה באילת השחר, אגפים לתערוכות ולתצוגות במוזאון ישראל ובמוזאון תל־אביב, ספרייה בהיברו יוניון קולג' בירושלים וכן קתדרה להיסטוריה של האמנות באוניברסיטה העברית וקתדרה לגאופיסיקה במכון וייצמן למדע ברחובות. בית אילה הוקדש לאו"פ בשנת 1991, ומאז ועד היום מגשימה אסכולות את חזונה של זקס־אברמוב במגוון רחב של קורסים ופעילויות תרבות.

בשנת 2011 הלכה אילה זקס־אברמוב לעולמה. יהי זכרה ברוך.

חשיפה

חשיפה, בית הספר לאמנויות התקשורת, הטלוויזיה והמולטימדיה, מקיים מסלולי לימוד שחלקם מוכרים כנקודות זכות לתואר ראשון באקדמיה, והוא שותף למרכז ללימודי תקשורת. השנה נפתחו מסלולי לימוד חדשים - התמחות מקצועית בפיתוח משחקי מחשב ו"שיווק דיגיטלי וקריאטיב", המותאמים גם לסטודנטים הלומדים באוניברסיטה הפתוחה לקראת תואר ראשון. כמו כן נפתח קורס בפוטותרפיה בשילוב אמנויות המיועד לבעלי רקע טיפולי. פעילויות נוספות של בית הספר כללו:

- "גיים ג'אם" כחלק מאירוע בין־לאומי המתקיים אחת לשנה, ובו נדרשו המשתתפים לפתח משחק תוך 48 שעות ולפרסמו באתר האינטרנט העולמי של הארגון.
- תערוכת כרזות "אהבה און־ליין" שהוצגה בדיזינגוף סנטר.
- סדרת הרצאות בנושאי שיווק ומיתוג אישי באמצעי המדיה החדשים כחלק משיתוף הפעולה בין המרכז ללימודי תקשורת של האוניברסיטה הפתוחה ובין בית הספר חשיפה.
- תערוכת בוגרים 2013, האירוע המסורתי לסיום שנת הלימודים, ובו הציגו עשרות בוגרים מעבודותיהם בתחומי עיצוב, אנימציה, סרטים דוקומנטריים ועלילתיים ועוד.

תפנית

תפנית, בית הספר למנהלים, המשיך השנה להרחיב את פעילותו ואת נגישותו. פותחו תחומי תוכן חדשים ועודכנו קורסים בהתאם למגמות השוק ולהתפתחות במקצועות הניהול. בית הספר קיים גם השנה מיזמים שחשפו את המשתתפים לאפשרויות הלימוד המגוונות באוניברסיטה הפתוחה, ובכללם:

סדנאות לעולים ולחיילים בודדים: סדנאות הכנה לאזרחות לעולים חדשים ולחיילים בודדים לקראת שחרורם מהצבא. הסדנאות מקנות ידע חיוני על העולם האקדמי ועל שוק העבודה ומטפחות מוטיבציה לפנות למסלול האקדמי כדרך חיונית להשתלבות עתידית בשוק העבודה. כמדי שנה, גם בתשע"ג הוכשרו מאות חיילים בסדנאות אלו, שהן פרי שיתוף פעולה עם הסוכנות היהודית, צה"ל וקרן גרוס.

סדנאות העצמה, יזמות ומציאת עבודה: בית הספר מפעיל ברציפות זו השנה השלישית סדנאות הכנה לעולם העבודה עבור מובטלים המשתתפים בקורסי הכשרה של משרד התמ"ת וכן עבור מגזרים שונים באוכלוסייה, כגון: חרדים, ערבים, נשים חדהוריות ועולים מאתיופיה. הסדנאות

דיאלוג

דיאלוג, בית הספר לשפות, מקיים קורסים לקהל הרחב בעשרה מרכזי לימוד ברחבי הארץ במגוון רחב של שפות, ובהם שולבו גם השנה חיילים רבים במסגרת שיתופי פעולה עם צה"ל ועם הקרן לקידום מקצועי של הסתדרות המורים. בית הספר גם קיים קורסים רבים בקרב מגזרים שונים וארגונים עסקיים במשק הישראלי. במסגרת שיתוף הפעולה בין דיאלוג לבין "עמותת בעצמי" ו"המכללה החרדית" התקיימו כ-40 קורסי אנגלית לציבור החרדי, שכללו רכישת יסודות השפה ויכולת לנהל שיחה בסיסית. עבור עולים התקיימו קורסי עברית בשיתוף המשרד לקליטת עלייה, וכן התקיימו קורסי עברית לנשים במגזר הערבי. עבור המגזר העסקי התקיימה פעילות ענפה במגוון חברות עסקיות במשק הישראלי ובמשרד הביטחון. נוסף על כך קיים בית הספר קורסי אנגלית לאלמנות וליתומי צה"ל בשיתוף עם ארגון אלמנות ויתומי צה"ל, ארגון גמלאי הדואר, ארגון גמלאי עיריית תל-אביב, ארגון המורים העל-יסודיים ועוד. במסגרת הכשרות לבכירים בית הספר מקיים מערך הכשרה ארצי לשיפור יכולות ההסברה בשפה האנגלית הכולל מתן שיעורים פרטיים לנציגי משרד החוץ וקצינים במסגרת ישראל וקורסים וסדנאות לבכירים בהנהלת בנק ישראל.

מירב

מירב, בית הספר לרפואה משלימה, מציע מסלולים להכשרה מקצועית במגוון מקצועות מעולם הרפואה המשלימה לצד קורסי העשרה והעצמה אישית. בית הספר המשיך גם השנה להרחיב את פעילותו בקרב קהלי יעד נוספים כגון: קורסי העשרה והכשרה מקצועית לאנשי קבע ופורשי צה"ל עמיתי "חבר'ידע", וכן קורסים מקצועיים לרשת בתי המרקחת של "מכבי-פארם" בנושא תוספי מזון וצמחי מרפא. כמו כן מתקיימת פעילות התנדבותית של בוגרי שנה ב המטפלים בנשים שיוצאות ממעגל הסמים והזנות במסגרת עמותת "סלעית", בנשים המחלימות ממחלת הסרטן במסגרת עמותת "ניצני ראשון לציון" וכן במשפחות של נפגעי טרור במסגרת עמותת "משפחה אחת".

מתוכננת בנפרד עבור כל קהל יעד ומקנות למשתתפים כלים להעצמה אישית כבסיס לכניסה לעולם העבודה, וכן ידע ומיומנויות למציאת תעסוקה ולפיתוח יזמות עסקית.

בית הספר גם קיים קורסי בכירים לפי הפירוט הבא:

- **קורסים להכשרת דירקטוריות - המרכז היהודי-ערבי:** העמותה לקידום כלכלי זיהתה את הצורך בהכשרת נשים לתפקידי דירקטוריות ופנתה לתפנית לצורך פיתוח קורס ייחודי. הקורס שנבנה מציג תמהיל של עולמות הידע הדרושים למעוניינות לכהן כדירקטוריות וכלל הדרכה בתחומי הכלכלה, המשפט ועולם העסקים. הקורס גם כלל היבטים של מגדר ודת הייחודיים לנשים ערביות בישראל.
- **קורס דירקטורים לארגון יוצאי מרכז אירופה:** ארגון יוצאי מרכז אירופה קיים במסגרת תפנית קורס דירקטורים עם מאפיינים ייחודיים לארגון, תוך התייחסות לעולם העמותות והמלכ"רים. בקורס למדו כ-25 מנהלים, חלקם דירקטורים מכהנים. הקורס שילב בין הרצאות מומחים מהעולם הפיננסי, המשפטי והניהולי לבין הרצאות פנימיות של נושאי תפקידים בכירים בעמותה.
- **משרד מבקר המדינה:** בשנת תשע"ג נערכו שני קורסים לסגנים של מנהלי אגפים במשרד מבקר המדינה בהשתתפות כ-28 איש בכל מחזור. תכנית הלימוד כללה תכנים ניהוליים ותכנים מקצועיים פנימיים של המשרד. הלמידה המשותפת ושיתוף העמיתים יוצרים מכנה משותף רעיוני ערכי ושפה ניהולית אחידה.

דיפלומה

דיפלומה, בית הספר ללימודי תעודה והסמכה, מציע מסלולים להכשרה מקצועית ולהכנה למבחני הסמכה במגוון תחומים ובהם: תיירות, פיננסיים, עיצוב ונדל"ן. במגזר החרדי המשיך בית הספר גם השנה את פעילותו הענפה, בשיתוף מחלקת הרווחה של עיריית בני-ברק, במגוון רחב של תחומים, ובכללם תיירות, חשבונאות, מזכירות, תחומי התוכנה ועוד. כמו כן פיתח בית הספר מגמה חדשה בתחומי רכש, לוגיסטיקה וסחר בין-לאומי.

המרכז ללימודי עיצוב פנים הרחיב ושדרג את תכניות הלימוד המוצעות במסגרתו, וכיום ניתן להשתלב במודולות מעבר למסלול המלא. בין הנושאים הנלמדים: לימודי עיצוב ותכנון פנים, עיצוב רהיטים, תכנון תאורה, סקצ'אפ (Sketch Up) ולימודי עיצוב הבית - הום סטיילינג.

שיפור שירותי מחשוב למעל"ה

פרויקט התחבורה: פותחה האפשרות לרישום מקוון לקורסים לנהיגה מונעת ופותר מנגנון המאפשר משלוח קבלות לנרשמים בדואר אלקטרוני.

מוקדי שירות: פותח דו"ח פעילות מוקדים אינטגרטיבי למוקדי מעל"ה, וכן נבנה פורטל ניהול ידע לחלק ממוקדי השירות.

תקשוב: בשיתוף עם שה"ם בוצע אפיון לתהליכי העבודה והממשקים בין המערכות התפעוליות לאתרי הקורסים המתקשבים של מערך לימודי החוץ.

עם החברות והארגונים שפעלו השנה בבית דניאל נמנים שטראוס, אינטל, אלביט, טבע, טמבור, שירותי בריאות כללית, אבן דרך, פז, מיקרוסופט, המשרד לאיכות הסביבה, נתיבי לכת, נייס מערכות, אפק - ארגון פרט קבוצה, תנובה, אופיר טורס, הרדוף - ליווי עסקי, משטרת ישראל, פלאפון תקשורת, המכון לחינוך דמוקרטי, אורט ישראל, מארוול, קמטק, החברה למתנ"סים, המכון למנהיגות איכותית, גליל הנדסה, דלתא גליל תעשיות, משרד הביטחון, הולמס פלייס, דלתא גליל תעשיות, אסם, בנק ערבי-ישראלי, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, מכון מגיד, זוגלובק, המרכז האקדמי כרמל, ג'ון דיר ישראל, כרומגן, תנובה, תות תקשורת, טמפו דולו, מרכז השל ועוד.

בית לנגה

העבודות בבית המרכבות - אחד משני המבנים בבית לנגה - הושלמו, ולאחר קבלת כל האישורים הוא נפתח לפעילות בחודש יולי 2013. השנה עשתה המועצה לשימור אתרים גם פעולות הצלה במבנה המשפחה למניעת קריסה של המבנה.

בית דניאל

האו"פ קיימה במהלך שנת תשע"ג שורה של פעילויות בבית דניאל: ימי עיון של מחלקות אקדמיות ואדמיניסטרטיביות של האו"פ; סדנאות של החברה להגנת הטבע למקבלי החלטות בנושא המגוון הביולוגי; סדנה לכתובת שירה מטעם "הליקון - העמותה לקידום השירה בישראל"; סופשבוע של טנגו מטעם קבוצת "טנגו ברון"; מפגש של פורום ארגוני השלום הפלסטיני-ישראלי של עמותת שלום עכשיו; סדנאות לפיתוח עובדים של בנק דיסקונט; הכנס השנתי של ארגון "ברוח" לתמיכה רוחנית ולהכשרה; כנס עובדים של עמותת למרחב - תכנית העוזרת לצעירים ללא עורף משפחתי; הכנס השנתי של החוג לפילוסופיה של אוניברסיטת חיפה; סדנת קליגרפיה בהנחיית אומן מאיטליה; הכשרות מנהלים של חברת ATG; קורס מנהלי מרפאות של שירותי בריאות כללית; פעילויות מוסיקה מטעם "שרים בזכרון" וסופי שבוע מוסיקליים בהנחיית סמדר כרמי-גיברמן הפתוחים לקהל הרחב.